

Språket som verktyg för inläarning

Checklista vid språkliga svårigheter förskoleklass till årskurs 6

Elevens namn: _____

Klass och skola: _____

Ifylld av: _____

Datum: _____

Checklistan är utformad för att hjälpa lärare och annan personal i skolan att kartlägga elever med språkliga svårigheter och identifiera vilka typer av språkliga svårigheter som eleven har. Det är viktigt att den som fyller i checklistan försöker tänka in alla de sammanhang och miljöer som eleven befinner sig i då vår språkliga förmåga och kompetens kan variera mellan olika sammanhang och situationer. Kryssa i rutan om du anser att påståendet överensstämmer och att det som står förekommer oftast eller ibland.

Beteende

- är ouppmärksam och rastlös då hen ska lyssna: blir lätt uttröttad och kan "försvinna"
- har svårt att lyssna och förstå då det är mycket ljud runtomkring
- distraherar andra och/eller skämtar och stör
- behöver hela tiden stöd från vuxen för att fullfölja en uppgift
- behöver extra tid för att svara och för att formulera sig
- blir frustrerad då hen inte gör sig förstådd, kan säga saker som "du vet jag menar" eller "det spelar ingen roll"
- väntar och ser vad andra gör innan hen svarar/utför en uppgift
- är tyst och tillbakadragen i klassrummet
- kan uppfattas som impulsiv och gör saker utan att tänka sig för
- uppfattas som ofokuserad och ostrukturerad, glömmer läxor, kläder, kommer sent, har svårt att lära sig rutiner

Minne vardagliga sekvenser

- svårt att komma ihåg ord i rim och ramsor
- svårt att komma ihåg vardagliga sekvenser som till exempel veckodagar, alfabetet, telefonnummer
- kommer bara ihåg delar av längre instruktioner
- missförstår instruktioner, framförallt komplexa instruktioner med omvänd ordning t.ex "innan du går ut och leker ät upp din lunch."

Förståelse

- har svårt att förstå frågor/frågeord t.ex vad, när, var, varför, hur etc.
- svårt att förstå skämt och ironi
- missuppfattar eller förstår inte sådant som inte sägs rakt ut utan uttrycks "mellan raderna"
- har svårt att förstå historier fullt ut, t.ex att dra slutsatser runt innehållet, förstå orsak-verkan

- har svårt att förstå ordspråk och talesätt
- har svårt att förstå vad som sägs om inte talaren använder gester/kroppsspråk samt repeterar
- har svårt att återberätta berättelser
- missuppfattar instruktioner eller information som innefattar:

TID	t.ex dagen före igår var min födelsedag
PLATS	t.ex höger och vänster, stå bakom Alma
MÄNGD	t.ex några, många, minst
ORDNING	t.ex först, andra, nästa, sist
OMVÄND ORDFÖLJD	t.ex Pelle blev puttad av flickan. Vem blev puttad?
RELATIONER	t.ex Vad kallas mammas bror?

Uttrycksförmåga

- uttrycker sig i korta meningar med enkel grammatik
- har svårt att ge instruktioner vid t.ex spel och lekar eller svårt att ge vägbeskrivningar
- berättelser kan sakna viktiga delar vilket gör det svårt för lyssnaren att förstå
- har svårt att använda frågeord, .ex vad?, var?, varför?, på ett korrekt sätt
- gör irrelevanta kommentarer till ämnet
- pratar mycket men har svårt att komma till saken
- grammatiska svårigheter med:

PRONOMEN	t.ex det är hans boll, honom gjorde det
VERBBÖJNINGAR	t.ex dom gånge på bio, han sittade på stolen
PLURAL	t.ex kattor, pennar
ORDFÖLJD	t.ex nu jag går på toaletten

Ordförråd/ordmobilisering

- använder vaga och ospecifika ord för att benämna t.ex en sån, den, det, saken
- har svårt att ange det exakta ordet kan t.ex säga klistermärke om frimärke
- använder ofta gester för att förtydliga då hen pratar, t.ex pekar istället för att benämna
- har svårt att komma ihåg namn på personer eller föremål

- liten/ingen variation i ordförrådet, använder t.ex bra för artig, snäll, vänskaplig, glad
- använder ofta tvekljud, t.ex *mhm*, *öh*, och pausar för att hitta rätt ord/säga om ord då hen pratar
- har svårt att lära in nya ord/begrepp

Social kommunikation

- har svårt att använda och förstå språket i lekar och spel
- har svårt att tolka och förstå sociala koder t.ex ansiktsuttryck, kroppspråk, röstläge
- leker oftast ensam eller med yngre barn
- inleder samtal mer sällan jämfört med jämnåriga och/eller har svårt att bidra vid grupp-diskussioner
- har svårt med regler i lekar och spel
- har svårt med samtalsregler som att t.ex turas om, hålla sig till ämnet, visa att hen inte förstår
- elevens språkliga förmåga påverkar negativt förmågan/möjligheten till samspel och relationer till andra barn och vuxna

Uttal

- har svårt att säga flerstaviga ord, t.ex paraply blir papaply, prenumerera blir premunera eller byter plats på ljud i ord t.ex baklong istället balkong
- har svårt att säga krångliga längre ord, s.k ” tungvrickare”
- har kvar uttalssvårigheter som förekommer vid yngre åldrar t.ex sju blir su, röd blir jöd, katt blir tatt.

Har svårt att säga ord som

t.ex: _____

Språklig medvetenhet

- har svårt att komma på ord som rimmor, t.ex hatt, katt.....

- har svårt att dela upp ord i ljud och stavelser
- behöver mer tid jämfört med jämnåriga för att lära sig bokstävernas namn och ljud
- förväxlar ord som låter lika både i skrift och tal t.ex hjul-jul, ägg-egg, kol-kål

Läsa

- har svårt att läsa ut orden rätt
- har svårt att följa skrivna instruktioner
- har svårt att förstå innehållet i det hen har läst
- har svårt att förklara/återberätta vad hen har läst

Skriva

- har svårt att stava ord rätt
- skriver kortfattat och/eller har svårt att utvidga ett svar eller ge detaljer
- använder bristfällig grammatik då hen skriver och/eller har svårt att få orden i rätt ordning

Övrig viktig information

Svara även om möjligt på nedanstående påståenden:

- Eleven har haft återkommande öroninfektioner
- Eleven har/har haft hög frånvaro i skolan
- Eleven talar ett annat språk än svenska
- Eleven har familj/släktingar med språkliga svårigheter
- Eleven har haft en sen tal- och språkutveckling
- Eleven har haft svårt att lära sig läsa och skriva

Annat som du vill tillägga om elevens språkliga förmåga:
